

**Addendum:**

Pilot 2018: monitoring biodiversiteit op 380  
kV stations - TenneT



# Addendum

## Pilot: monitoring biodiversiteit op 380 kV stations - TenneT

### Tekst en foto's

Albert Vliegthart



### Met medewerking van

Marc oude Egbrink (Van Wijlen), Margriet Rouhof, Henk Sanders, Leon Curvers, Jory van Sonsbeek, Sim Titselaer en anderen (TenneT) en Roy van Grunsven (De Vlinderstichting).

### Rapportnummer

2018.038

### Projectnummer

2018.091

### Opdrachtgever

TenneT

### Deze publicatie kan worden geciteerd als

Vliegthart, A. (2018). Pilot 2018: monitoring biodiversiteit op 380 kV stations - TenneT. Rapport VS2018.038, De Vlinderstichting, Wageningen

### Trefwoorden

Biodiversiteit, vlinders, libellen, sprinkhanen, inventarisatie, TenneT, bedrijventerrein, natuurkwaliteit, nulmeting, faunavoorzieningen

Rapport: December 2018

Addendum: Oktober 2021



Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd/en/of openbaar gemaakt d.m.v. druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook zonder voorafgaande toestemming van De Vlinderstichting, noch mag het zonder een dergelijke toestemming gebruikt worden voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

# Addendum: Pilot 2018: monitoring biodiversiteit op 380 kV stations- TenneT

In 2018 is de rapportage over biodiversiteit opgeleverd door De Vlinderstichting. Op drie 380 kV stations van TenneT is onderzocht hoe gefaseerd graslandbeheer een toegevoegde waarde kan hebben op de biodiversiteit. Door slingerend maaien te vergelijken met gangbaar alles maaien blijkt dat het aantal bestuivende insecten met 60-70% toeneemt.

Omdat het maaibeheer is aangepast en daarmee de biodiversiteit wordt bevorderd, is de kans op vestiging van beschermde soorten aanwezig. In de rapportage is destijds niet opgenomen of en welke beschermde soorten aanwezig zijn op de 380 kV stations van Dodewaard, Eindhoven en Maasbracht. Dit addendum geeft met terugwerkende kracht een aanvulling op het rapport over de mogelijk te vestigen beschermde soorten en de eventuele aanwezigheid van beschermde soorten. De terreinen zijn na 2018 nog bezocht en de informatie van die terreinbezoeken is in dit overzicht opgenomen. Voor het overzicht van beschermde soorten is het overzicht van Regelink gebruikt: <https://regelink.nl/beschermde-soorten-wet-natuurbescherming/?ks=>

De drie terreinen zijn gelijksoortig ingericht en bevatten geen poelen, wateren, bossen of heide. De terreindelen die onder het concept 'Tijdelijke Natuur' vallen zijn kruidenrijke graslanden. Omdat de graslanden met aanpassing van beheer worden verbeterd in natuurkwaliteit zijn er bijzonder weinig beschermde soorten aanwezig. De kans op vestiging van beschermde soorten is ook beperkt door het eenzijdige habitat. De ligging van deze trafo-stations wordt gedomineerd door een agrarische omgeving.

Broedvogels zijn niet via de standaard monitoring geïnventariseerd. In de houtige opstanden rondom het terrein broeden veel vogels. In de gebouwen en schakeltuinen broeden sporadisch zwarte roodstaart, kauw, spreeuw of stadsduif. Tijdens de bezoeken zijn alle vogels ingevoerd in de NDFF. Voor 'Tijdelijke Natuur' is het relevant of er jaarrond beschermde nesten voorkomen en die zijn op deze graslanden van de 380 kV stations niet aanwezig.

Vleermuisonderzoek heeft niet plaatsgevonden. De meeste vleermuizen zijn afhankelijk van lijn-elementen in het landschap en gebruiken daarvoor de houtige randen van deze terreinen. De insecten van het grasland dienen als voedsel. Rust en verblijfplaatsen mogen worden verwacht in oudere gebouwen. Aangezien TenneT voor de veiligheid geen plaagdieren in de gebouwen wil zijn er vrijwel geen ingangen voor vleermuizen aanwezig. Gericht onderzoek zou nodig zijn om de aanwezigheid van vleermuizen vast te stellen.

## 380 kV station Dodewaard

Na de oplevering van het rapport 'Monitoring biodiversiteit op 380 kV stations – TenneT' is het terrein nog diverse keren bezocht voor andere gelegenheden m.b.t. biodiversiteit. Tijdens de bezoeken is gelet op de aanwezigheid van soorten en de kwaliteit van het terrein t.o.v. soorten.

Voor de aanvraag Tijdelijke Natuur is het belangrijk vast te stellen of er wettelijk beschermde soorten aanwezig zijn en een inschatting of deze soorten zich kunnen vestigen op het terrein. Per soortgroep is aangegeven welke wettelijk beschermde soorten voor 380 kV station Dodewaard relevant zijn. Hieronder zijn ook de soorten opgenomen die onder het beschermingsregime van de provincie Gelderland vallen. Beschermde soorten die niet zijn genoemd zijn niet relevant voor de locatie omdat ze populaties hebben in leefgebied ver van het 380 kV station of voorkomen in een ander habitat.

Soorten die voor de voortplanting afhankelijk zijn van water of leefgebied hebben in het water zijn bij voorbaat uitgesloten omdat er op het terrein geen stilstaand of stromend water aanwezig is. Soortgroepen zoals vissen, libellen en kreeften komen niet voor op het terrein.

**Insecten:**

Er zijn geen beschermde soorten insecten aangetroffen op het terrein. Alleen de sleedoornpage is gezien de verspreiding een soort die dicht bij Dodewaard voorkomt. De dichtstbijzijnde populatie bevindt zich in Wageningen. De sleedoornpage is nooit eerder vastgesteld in en rondom Dodewaard. Deze soort is afhankelijk van sleedoorn of andere prunussoorten die voorkomen op bodemovergangen (zand-klei).

De teunisbloempijlstaart is een mogelijk te verwachten soort, die nog niet is vastgesteld en momenteel een beperkt verspreidingsgebied heeft.

**Zoogdieren:**

Hermelijn, Bunzing, Wezel, Das, Steenmarter zijn potentiële soorten om rekening mee te houden. Geen van deze soorten is vastgesteld op het terrein van TenneT. Voor het vaststellen van aanwezige zoogdieren is gelet op sporen, uitwerpselen en zichtwaarnemingen tijdens de bezoeken. Alleen Haas werd hier vastgesteld.

De gebouwen zouden in potentie nestgelegenheid of rustplaatsen bieden aan vleermuizen. Deze gebouwen vallen buiten het Tijdelijke Natuur terrein. Voor de aanwezigheid zou gericht onderzoek moeten plaatsvinden.

**Planten:**

Er zijn geen beschermde planten vastgesteld op het terrein. Er staan geen orchideeën en voor kalkminnende soorten is het terrein niet geschikt.

**Vogels:**

Op het terrein dat onder tijdelijke natuur valt broeden geen vogels. Sommige soorten gebruiken het terrein als foerageergebied. Maar gezien de ligging in het agrarische land zijn deze soorten zoals buizerd, braamsluiper, ekster, gele kwikstaart etc. niet afhankelijk van het TenneT terrein. Deze soorten broeden in de directe omgeving van het terrein. Er broeden geen torenvalk, steenuil in de schakeltuin. Wel is een nestelende zwarte roodstaart vastgesteld in alle jaren. Mogelijk broeden er kauwen, maar deze zitten op de betonnen delen van de schakeltuin en vallen buiten het tijdelijk natuur gebied.



*Figuur 1: Het 380 kV station Dodewaard in juni 2020. De kwaliteit van het grasland is toegenomen en kan warme jaren als 2018-2019 goed doorstaan.*



## 380 kV station Eindhoven

Na de oplevering van het rapport 'Monitoring biodiversiteit op 380 kV stations – TenneT' is het terrein in Eindhoven nog éénmaal bezocht in 2020. Tijdens alle bezoeken is gelet op de aanwezigheid van soorten en de kwaliteit van het terrein t.o.v. soorten.

Voor de aanvraag Tijdelijke Natuur is het belangrijk vast te stellen of er wettelijk beschermde soorten aanwezig zijn en een inschatting of deze soorten zich kunnen vestigen op het terrein. Per soortgroep is aangegeven welke wettelijk beschermde soorten voor 380 kV station Eindhoven relevant zijn. Hieronder zijn ook de soorten opgenomen die onder het beschermingsregime van de provincie Noord-Brabant vallen. Beschermde soorten die niet zijn genoemd zijn niet relevant voor de locatie omdat ze populaties hebben in leefgebied ver van het 380 kV station of voorkomen in een ander habitat.

Soorten die voor de voortplanting afhankelijk zijn van water of leefgebied hebben in het water zijn bij voorbaat uitgesloten omdat er op het terrein geen stilstaand of stromend water aanwezig is. Soortgroepen zoals vissen, libellen en kreeften komen niet voor op het terrein.

### **Insecten:**

Er zijn geen beschermde soorten insecten aangetroffen op het terrein. Alleen de iepenpage is gezien de verspreiding een soort die zelfs op het terrein in 2006 is gezien. In de aangrenzende woonwijk van Eindhoven komt deze soort ook voor in een robuuste populatie. TenneT heeft als maatregel drie iepen aangeplant op het terrein. De bomen hebben door de droogte niet kunnen overleven. Momenteel is er geen schikt leefgebied op het 380 kV station zelf. Alleen bij de aanwezigheid van gezonde iepen kan de soort zich hier vestigen.

De teunisbloempijlstaart is een mogelijk te verwachten soort, die nog niet is vastgesteld en momenteel een beperkt verspreidingsgebied heeft.

### **Zoogdieren:**

Hermelijn, Bunzing, Wezel, Das, Steenmarter zijn potentiële soorten om rekening mee te houden. Van de beheerder is vernomen dat steenmarters actief zijn op het terrein. Deze gebruiken mogelijk de gebouwen om te nestelen. Voor het vaststellen van aanwezige zoogdieren is gelet op sporen, uitwerpselen en zichtwaarnemingen tijdens de bezoeken. Alleen de Haas en enkele burchten van konijn werden hier vastgesteld.

De gebouwen zouden in potentie nestgelegenheid of rustplaatsen bieden aan vleermuizen. Deze gebouwen vallen buiten het Tijdelijke Natuur terrein. Voor de aanwezigheid zou gericht onderzoek moeten plaatsvinden.

### **Planten:**

Er zijn geen beschermde planten vastgesteld op het terrein. Er staan geen orchideeën. Bijzonder was de vondst van de steenanjer (niet beschermd).

### **Vogels:**

Op het terrein dat onder tijdelijke natuur valt broeden geen vogels. Sommige soorten gebruiken het terrein als foerageergebied. Maar gezien de ligging in het half open (agrarische) land zijn deze soorten zoals buizerd, braamsluiper, ekster, gele kwikstaart etc. niet afhankelijk van het TenneT terrein. Deze soorten broeden in de directe omgeving van het terrein. Er broeden geen torenvalk, steenuil in de schakeltuinen en ook op het schrale grasland komen geen broedvogels voor. Mogelijk broeden er kauwen, maar deze zitten op de betonnen delen van de schakeltuinen en vallen buiten het tijdelijk natuur gebied.

## 380 kV station Maasbracht

Na de oplevering van het rapport 'Monitoring biodiversiteit op 380 kV stations – TenneT' is het terrein in Maasbracht nog éénmaal bezocht in 2019. Tijdens alle bezoeken is gelet op de aanwezigheid van soorten en de kwaliteit van het terrein t.o.v. soorten.

Voor de aanvraag Tijdelijke Natuur is het belangrijk vast te stellen of er wettelijk beschermde soorten aanwezig zijn en een inschatting of deze soorten zich kunnen vestigen op het terrein. Per soortgroep is aangegeven welke wettelijk beschermde soorten voor 380 kV station Maasbracht relevant zijn. Hieronder zijn ook de soorten opgenomen die onder het beschermingsregime van de provincie Limburg vallen. Beschermde soorten die niet zijn genoemd zijn niet relevant voor de locatie omdat ze populaties hebben in leefgebied ver van het 380 kV station of voorkomen in een ander habitat.

Soorten die voor de voortplanting afhankelijk zijn van water of leefgebied hebben in het water zijn bij voorbaat uitgesloten omdat er op het terrein geen stilstaand of stromend water aanwezig is. Soortgroepen zoals vissen, libellen en kreeften komen niet voor op het terrein.

### **Insecten:**

Er zijn geen beschermde soorten insecten aangetroffen op het terrein. Wel is er een populatie blauwvleugelsprinkhaan op het terrein. Dit is een zeldzame soort die momenteel geen beschermingsstatus heeft. De teunisbloempijlstaart is een mogelijk te verwachten soort, die nog niet is vastgesteld en momenteel een beperkt verspreidingsgebied heeft.

### **Zoogdieren:**

Hermelijn, Bunzing, Wezel, Das, Steenmarter zijn potentiële soorten om rekening mee te houden. Van de beheerder is vernomen dat steenmarters actief zijn op het terrein. Deze gebruiken mogelijk de gebouwen om te nestelen. Voor het vaststellen van aanwezige zoogdieren is gelet op sporen, uitwerpselen en zichtwaarnemingen tijdens de bezoeken. Alleen de Haas en enkele burchten van konijn werden hier vastgesteld.

De gebouwen zouden in potentie nestgelegenheid of rustplaatsen bieden aan vleermuizen. Deze gebouwen vallen buiten het Tijdelijke Natuur terrein. Voor de aanwezigheid zou gericht onderzoek moeten plaatsvinden.

### **Planten:**

Er zijn geen beschermde planten vastgesteld op het terrein. Er staan geen orchideeën. Bijzonder was de vondst van struikheide in deze regio (niet beschermd).

### **Vogels:**

Op het terrein dat onder tijdelijke natuur valt broeden geen vogels. Sommige soorten gebruiken het terrein als foerageergebied. Maar gezien de ligging in het half open (agrarische) land zijn deze soorten zoals buizerd, braamsluiper, ekster, gele kwikstaart etc. niet afhankelijk van het TenneT terrein. Deze soorten broeden in de directe omgeving van het terrein. Er broeden geen torenvalk, steenuil in de schakeltuinen en ook op het schrale grasland komen geen broedvogels voor. Mogelijk broeden er kauwen, maar deze zitten op de betonnen delen van de schakeltuinen en vallen buiten het tijdelijk natuur gebied.